

ФІНАНСОВА КРИЗА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Війна є зовнішнім чинником виникнення економічної кризи, зокрема і фінансової. Великобританія, Голландія, Данія, Італія, Норвегія та США зазнали в післявоєнний період процесів дефляції та спаду виробництва. Сьогодні Корейська війна, війна у В'єтнамі та Афганістані, Громадянська війна у Сирії, Кіпрський конфлікт та Грузино-російська криза стали найвідомішими війнами, які передбачали встановлення контролю над ресурсами. Кожна країна-провокатор воєнних дій прагне трансформувати світовий устрій під свої інтереси. Із змінами на територіальному рівні відбуваються зміни в самому суспільстві, де державні інститути намагаються організувати виконання своїх функцій таким чином, щоб по-перше, перемогти ворога, а по-друге, підтримати суспільство при складних воєнних, фінансових та життєвих обставинах.

Фінансову кризу можна ототожнювати з валютною кризою, передбачаючи, що валютна криза – це початковий етап фінансової кризи, яка з часом відображає різке падіння цін на активи, порушення діяльності валютних ринків, масового банкрутства фінансового та нефінансового секторів. Фінансові ринки, грошовий обіг, кредити та міжнародні фінанси стають першими індикаторами розвитку світової фінансової кризи, тому що саме через масштабне падіння курсу цінних паперів, масові збитки на ринку похідних цінних паперів, неконтрольоване падіння курсу національної валюти проявляються основні ознаки кризових явищ в країні. На рис. 1 зазначені основні види фінансової кризи, поява яких є наслідком війни.

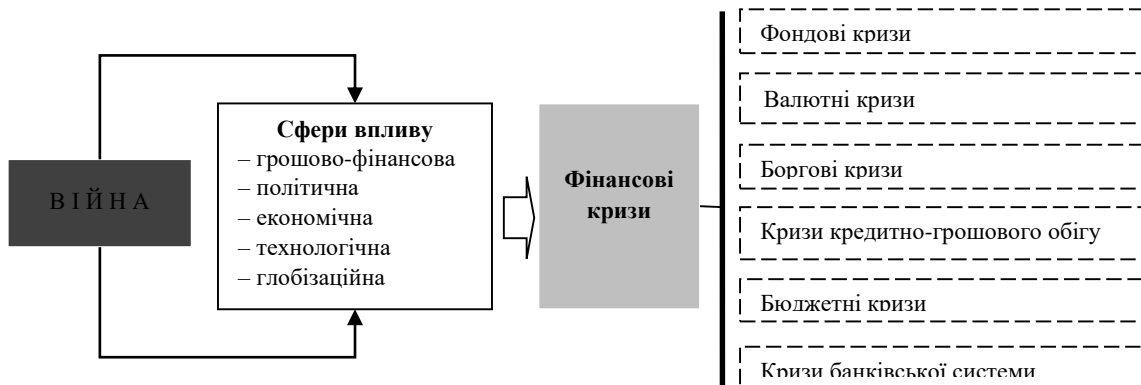

Рис. 1. Вплив війни на появу фінансових криз

Рисунок 1 підтверджує той факт, що в країні, на території якої ведуться воєнні дії, відбувається ланцюгова реакція з появи різних видів фінансових криз, що провокуються проблемами функціонування фінансової системи. Відповідно фінансова криза може охоплювати фінансові ринки, міжнародні фінанси, грошовий обіг. Інструментами посилення криз є стрімке зростання процентів, боргів, скорочення кредитів, масштабне падіння курсу цінних паперів, масові збитки на ринку деривативів, неконтрольоване падіння курсів національних валют. Звісно, що ефективного методу управління за рахунок попередження кризи в країні не може бути, адже вплинути на перебіг кількісних та якісних змін функціонування економіки складно через існування певних збудуючих факторів роботи економіки у воєнні і післявоєнні часи.

Перше, що відчує кожен суб'єкт господарювання, кожне домогосподарство після зупинення воєнних дій – це гіперінфляцію, нестабільність у функціонуванні банківської системи, зростання сумнівних кредитів, завищення валютних курсів, зростання державного дефіциту та боргу, великий рівень дефіциту платіжного балансу, доларизація економіки, зростання кількості деривативів на фондових ринках. Відповідно буде складно працювати національному виробнику на експорт, відбуватиметься падіння цін на нерухомість та акції, простежуватиметься різке падіння обсягів кредитування бізнесу, а в результаті все це призведе до стрімкого падіння ВВП.

Фінансові кризи охоплюють грошово-фінансову систему та рівень міжнародних економічних відносин, які потребують реалізації причинно-наслідкових економічних механізмів оздоровлення фінансової системи в цілому. Розвиток боргових, банківських, валютних, фондових криз на національному рівні завжди набувають ознак світових. Зрозуміло, що фінансова система не може самостійно запобігти кризам, тому потрібні дієві механізми підтримки світовими лідерами країн, які стимулюють основні галузі економіки у воєнний час та відбудовують її в цілому у післявоєнний період.